

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет економічний

Кафедра економічної теорії, менеджменту та адміністрування

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Економіка та бізнес»

(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Інформаційні системи та технології»

Спеціальність 126 Інформаційні системи та технології

Галузь знань 12 Інформаційні технології

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Мова навчання українська

Розробник: Грунтковський Володимир Юрійович, асистент кафедри економічної теорії, менеджменту та адміністрування, кандидат економічних наук.

Профайл викладача:

<http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry/gruntkovskiy-volodymyr-yurijovych>

Контактний тел. (0372) 52 65 51

E-mail: v.gruntkovskiy@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2789>

Консультації: На модульних тижнях і перед заліком відбуваються консультації згідно з затвердженим графіком

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Курс “Економіка та бізнес” покликаний дати студентам базові знання з теорії функціонування та розвитку національної економіки. Дає можливість проаналізувати місце національного господарства у світовому господарстві, поведінку економічних суб'єктів, планування та формування бюджету бізнесу, організації підприємницької діяльності, бізнес-планування, організація розрахунків в бізнесі та показників національної економіки.

Володіння знаннями з економіки та бізнесу може бути єдиним показником до вірного управлінського і господарського рішення. Студенти, які вивчають дисципліни економічного спрямування, розширюють перелік своїх фахових компетентностей за рахунок глибшого розуміння галузей управління ресурсами, маркетингу та інших, що дозволить їм краще опанувати теорію проектного менеджменту та основи бізнес-аналізу.

2. Мета навчальної дисципліни. Мета вивчення дисципліни – полягає у формуванні системи професійних компетентностей та сучасних знань у студентів про економіку та бізнес, як всередині країни, так і за її межами, оволодінні теоретичними базовими знаннями щодо динаміки розвитку та ефективності діяльності підприємств, організацій та національної економіки в цілому, вирішенні конкретних економічних завдань функціонування підприємства. Висвітлити проблеми його управління, державного регулювання і на цій основі спробувати сформувати підприємницький тип мислення, так необхідний для розвитку бізнесу.

3. Результати навчання

Завданням дисципліни «Економіка і бізнес» є вироблення у студентів основоположних орієнтирів у підприємницькій діяльності, набуття вмінь аналізувати ринкову інформацію та приймати економічно обґрунтовані рішення в умовах конкуренції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: теорію і практику управління на рівні підприємства; конкретні форми і методи управління; моделі аналізу і стратегічного планування; основні етапи відкриття підприємства та бізнесу; види організаційних структур управління; теоретичні основи підприємницької діяльності; основні аспекти оподаткування; основні статті доходів та витрат; показники, що характеризують інвестиційну привабливість бізнесу; причини та механізми впливу держави на економічну діяльність в сучасному світовому господарстві.

вміти: застосовувати теоретичні положення для вирішення конкретних економічних завдань як в повсякденному житті, так і при веденні бізнесу; відкриття власного підприємства за спрощеною системою оподаткування; формування посадової інструкції співробітника; прогнозування основних результатів діяльності; визначення цілей і завдань, які повинні бути вирішені, а також оцінка результатів діяльності; визначити інвестиційну привабливість проекту.

Програмні результати навчання

ПР 10. Розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки та існуючих державних і закордонних стандартів під час формування технічних завдань та рішень.

ПР 11. Демонструвати вміння розробляти техніко-економічне обґрунтування розроблення інформаційних систем та технологій та вміти оцінювати економічну ефективність їх впровадження.

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (КС)

КС 5. Здатність оцінювати та враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні фактори на всіх етапах життєвого циклу інфокомунікаційних систем.

КС 7. Здатність застосовувати інформаційні технології у ході створення, впровадження та експлуатації системи менеджменту якості та оцінювати витрати на її розроблення та забезпечення.

КС 9. Здатність розробляти бізнес-рішення та оцінювати нові технологічні пропозиції.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Економіка та бізнес</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	3,0	90	2	15	15	0	0	60	0	залік
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	П	лаб	інд	с.р.		л	П	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Макроекономічні засади функціонування національної економіки													
Тема 1. Національна економіка, показники її розвитку та регулювання національної економіки	5	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Фінансова та грошово-кредитна система держави	5	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Світове господарство	5	2	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ1	15	6	9	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Фінансове та ресурсне забезпечення підприємств в умовах бізнес-середовища													
Тема 4. Підприємство як відкрита система	5	3	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Основні елементи системи економічної діяльності підприємства	5	3	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-

Тема 6. Інновації та їх значення для ринкової ефективності підприємства	5	3	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 2	15	9	6	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	15	15	-	-	60	-	-	-	-	-	-

4.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Національна економіка: показники її розвитку та регулювання Поняття та особливості національної економіки. Показники розвитку національної економіки. Циклічність як закономірність розвитку ринкової економіки. Економічні функції держави та цілі державного регулювання економіки. Диференціація доходів у суспільстві. Співвідношення доходу, споживання та заощадження. Сутність, види та структура інвестицій. Джерела інвестицій.	10
2	Фінансова та грошово-кредитна система держави Еволюція форм грошей. Сутність та функції грошей. Грошовий обіг. Закони грошового обігу. Структура та складові грошової системи. Характеристика грошової маси. Ліквідність та грошові агрегати. Сутність та основні функції кредиту. Принципи кредитування. Кредитна система: функціональний та інституціональний аспекти. Банківська система. Центральний банк та комерційні банки і їх функції. Регулювання грошового обігу. Роль та значення небанківських фінансово-кредитних інститутів для розвитку національної економіки. Фінанси в системі економічних відносин, їх суть і функції. Бюджетна система її сутність і принципи побудови. Бюджетний дефіцит, його причини та способи фінансування. Державний борг і причини його виникнення. Сутність і функції податків. Податкова система. Принципи та методи оподаткування. Крива Лаффера.	10
3	Світове господарство Сутність і передумови формування світового господарства як цілісної системи. Складові структури світового господарства: національні економіки країн, міжнародні економічні зв'язки. Специфіка міжнародних економічних відносин та їхні основні форми. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародні валютно-фінансові відносини та їхня роль у світогосподарських зв'язках. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародні науково-технічні зв'язки, їх сучасні форми та тенденції розвитку. Міжнародні економічні інститути. Поняття та фактори глобалізації. Основні форми прояву глобалізації. Глобальні проблеми та їх соціально-економічна сутність.	10
4	Підприємство як відкрита система Попит та пропозиція на ринку. Ринок та конкурентоспроможність підприємства. Ринкові структури їх типологія та особливості функціонування. Методи конкурентної боротьби на ринку. Суть підприємства, організаційні форми підприємств. Операційна система підприємства. Витрати підприємства. Оцінка ефективності операційної діяльності підприємства.	10
5	Основні елементи системи економічної діяльності підприємства	10

	<p>Менеджмент та адміністрування сучасної організації. Особливості бізнес-планування. Організаційні структури управління підприємством. Мотивація персоналу.</p> <p>Системи контролю на сучасному підприємстві. Маркетинг у системі управління сучасної організації. Реклама як інструмент просування товару на ринку. Управління фінансами підприємства.</p>	
6	<p>Інновації та їх значення для ринкової ефективності підприємства</p> <p>Суть інноваційної діяльності підприємства. Інноваційний менеджмент у структурі управління організацією. Особливості організації нового бізнесу (стартапу). Інвестиційний проект (бізнес-план): його призначення та структура. Оцінка ринку та продукту в процесі бізнес-планування. Фінансування інновацій: інструменти залучення інвестицій. Оцінка фінансових показників бізнес-плану.</p>	10

Самостійна робота студента полягає в опрацюванні теоретичного матеріалу, більш глибокому та детальному розгляді окремих питань курсу, за бажанням – проходженні курсів відповідної тематики на відомих освітніх платформах (Coursera, Udemy, EdX, Khan Academy тощо) та оцінюватиметься в 10 додаткових балів до дисципліни. Виконання самостійної роботи обов'язкове для всіх студентів та оцінюється відповідно до кожної теми в 2 бали (загалом 12 балів).

5. Форми і методи навчання

Форми навчання: презентації, лекції, комплексні модульні роботи, індивідуальні завдання, електронні матеріали з відповідного курсу розміщені на платформі Moodle/ Google Classroom.

Вивчення курсу «Економіка і бізнес» потребує використання загальнонавчаних програм і операційних систем та електронних матеріалів платформи Moodle.

Підходи до навчання – використовуються студентоцентричний, проблемноорієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний підходи.

Залік в кінці семестру виставляється за результатами поточної успішності.

Для викладання навчальної дисципліни використовуються наступні **методи навчання:**

- словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо);
- методи візуалізації результатів (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням;
- підготовка тез/доповіді.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- відповіді студентів під час практичних занять;

- модульні контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

7. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів під час проведення підсумкового контролю

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни “Економіка і бізнес” здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів впродовж навчального семестру оцінюються в ході поточного контролю в діапазоні від 1 до 60 балів (включно), а результати підсумкового контролю (заліку) оцінюються від 1 до 40 балів (включно).

Поточний контроль роботи студентів з навчальної дисципліни “Економіка і бізнес” здійснюється за наступними критеріями:

- відповіді, доповіді, реферати до кожної теми – до 5 балів за кожну тему; – контрольна робота – до 15 балів кожна.

Основні напрямки підготовки реферативного завдання:

- Макроекономічні ідеї одного зарубіжного вченого.
- Розвиток макроекономічних ідей однієї школи або напрямку економічної теорії в Україні.
- Дослідження особливостей розвитку певної однієї макроекономічної проблеми в Україні (максимальна давність основних даних – 5 років).
- Дослідження особливостей розвитку певної однієї макроекономічної проблеми в одній з інших країн (максимальна давність основних даних – 10 років).

Вимоги до реферативного завдання: обсяг – 10-15 друкованих сторінок, шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт, інтервал – 1,5, поля – 2, 2, 2, 1 см., вступ і висновки – по 0,5 сторінки, основна частина – три або чотири розділи, вступ, висновки і кожен з розділів не починаються з нової сторінки, фактичні дані – мінімум за три роки, список літератури – мінімум два джерела. Оцінюється реферат максимум у 5 балів і призначений для студентів, які бажають вивчати дисципліну в більшому обсязі, ніж це передбачено програмою.

Кожен заліковий білет (40 балів) складається з двох теоретичних питань, тестів та визначень. За кожне теоретичне питання студент може отримати максимум 10 балів, за успішне виконання тестів – 10 балів, визначення – 10 балів. У сумі з модульними контролями (60 балів) це загалом складатиме максимум 100 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (залік)	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2					
T.1	T.2	T.3	МКР	T.4	T.5	T.6	МКР	40	100
5	5	5	15	5	5	5	15		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Підсумкова оцінка виставляється за загальною сумою балів, набраних студентом під час модульних контролів та на заліку, згідно із наступною таблицею:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7.2. Умови зарахування результатів неформальної освіти

Результати неформальної освіти можуть бути зараховані студенту згідно з Положенням ЧНУ “Про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти)”.

Також, як виконані види роботи з відповідних тем, студенту можуть бути зараховані бали за наукові публікації у матеріалах науково-практичних конференцій та фахових чи апробаційних виданнях або подання роботи на конкурс студентських наукових робіт.

7.3. Політика курсу

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад хвороба, індивідуальний графік) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі).

Політика академічної доброчесності: Підсумкова оцінка якості засвоєння навчальної програми визначається за результатами заліку, порядок проведення якого визначається робочою навчальною програмою з обов'язковим дотримання «Правил академічної доброчесності в ЧНУ імені Юрія Федьковича» (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/akadem_dobr) та «Етичного Кодексу ЧНУ імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAyKf_CepI-k98GPc9E8KznQ).

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах є підставою для їх незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування – це той самий плагіат; робота (модульна, індивідуальне завдання) автоматично оцінюється в «0» балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів, без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо оскарження оцінювання: забезпечення об'єктивності та прозорості оцінювання регламентується п.3.8-3.9 Положення ЧНУ “Про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти”; оскарження результатів підсумкового оцінювання здійснюється у відповідності до Положення ЧНУ “Про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів”.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Антохов А.А., Клевчik Л.Л., Лусте О.О. Управління змінами: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. імені Юрія Федьковича. 2022. 208с.
2. Антохов А.А., Клевчik Л.Л.Інтелектуальний потенціал карпатського регіону України в контексті вдосконалення та розвитку сфери інформаційних технологій. Науковий вісник Чернівецького університету: Економіка. Вип. 829. 2020. С.37-44.
3. Антохов А.А., Запухляк В.М., Клевчik Л.Л. Просторовий контекст розвитку та управління технолого-сингулярних регіональних економічних систем в Україні. Економіка та держава. 2021. № 3. С.34-39.
4. Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: Навчальний посібник. Х.: ХНУВС. 2017. 192 с.
5. Білецька Л., Савич В., Білецький О. Економічна теорія. Політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 688 с.
6. Варналій З.С. Бізнес-планування підприємницької діяльності: навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Техно друк, 2019. 264 с.
7. Гурочкіна В. В. Механізми розвитку промислових підприємств в емерджентній економіці : монографія. Хмельницький : ХНУ, 2020. 336 с.
8. Гаватюк Л. С., Пілат А. К. Удосконалення системи управління рентабельністю як умова ефективного функціонування підприємств. Вісник Хмельницького національного університету 2020. № 2. С. 47-50.
9. Дмитрієв І.А. Економіка і бізнес: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко, І.Ю. Шевченко. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. 316 с.
10. Демчук Н.І., Донських А.С., Ясинський В.М. Економічна сутність конкурентоспроможності підприємства та шляхи її підвищення. Економіка і суспільство. 2017. № 13. С. 424–430.
11. Клименко І. С., Тарануха О. М., Журавель О. В. Інтелектуальний капітал і ринок інтелектуальної власності в умовах інформаційної економіки: проблеми ідентифікації та оцінки. Економіка та держава. 2021. № 5. С. 38-43.
12. Македон В.В. Бізнес-планування: навчальний посібник. Дніпропетровський ун-т економіки та права. К.: ЦУЛ, 2016. 236с.
13. Мадяр Р. О., Гадьмаші В. Р., Далекорей С. М. Управління витратами в ланцюгах постачання як інструмент досягнення конкурентних переваг бізнесу в глобальному економічному просторі. Інвестиції: практика та досвід. 2021. №1. С. 66-70.
14. Павлюк І. О. Управління прибутком підприємств в умовах сьогодення. Вінницький національний аграрний університет. у 2020. № 1. С. 84-88.
15. Садиков, М. А., Родченко В. Б., Завгородній А. В. Методологічні підходи щодо управління інвестиційним ризиком: теорія і практика. Український журнал прикладної економіки. 2021. Том 6. № 1. С. 75–84.
16. Тешева, В. В. Титаренко Л. В. Основні засади формування механізму управління рентабельністю підприємства. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 27. С. 31–35.

Допоміжна:

1. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства: підручник / М.В. Афанасьєв, О.Б. Плоха. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2013. – 664 с.
2. Балусєва О.В., Снопенко Г.В. Трансформація функції управління персоналом: сучасні тренди. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/12.pdf

3. Ганусик Ю.Б. Закономірності розвитку інфляції в Україні в умовах циклічності. Глобальні та національні проблеми економіки. Вип. № 5. 2015. С. 818–825.
4. Григорова З.В., Кваско А.В. Сучасні методи управління витратами підприємств. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. № 2 (72). С. 18-24.
5. З. Галушка, В. Запихляк, Л. Клевчак, О. Лусте, Б. Сторощук. Вплив господарського менталітету на соціально-економічний розвиток. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. Том 1, № 42. 2022. С. 283-292.
6. Гудзь О.Є. Інноваційні моделі управління підприємств на основі інформаційнокомунікаційних технологій. «Економіка. Менеджмент. Бізнес». 2018. № 1. С. 4-11.
7. Діденко Є.О. Модель управління конкурентоспроможністю підприємства. Ефективна економіка. 2017. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5590>
8. Духновська Л.М., Павлов В.С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 17, Ч. 1. С. 100–102.
9. Драган О.І., Тертична Л.І. Вплив сучасних змін у менеджменті персоналу на розвиток менеджменту продуктивності підприємства URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2020/46_2020_ukr/9.pdf.
10. Дробишева О.О. Сучасні методи управління витратами на підприємстві. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип. 5. С. 90–94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2018_5_19
11. Клевчак Л.Л. Шляхи подолання проблеми бідності в сучасних глобалізаційних умовах. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. Острого: Вид-во НаУОА, грудень 2018. № 11(39). С. 9–13.
12. Клевчак Л.Л. Соціальна нерівність як основна диспропорція в суспільстві. Економіка та держава: науково-практичний журнал. 2019. № 4. С. 48-51.
13. Латишева О.В., Підгора Є.О. Витрати підприємств: суть, сучасні підходи до їх оцінки та управління. Вісник економічної науки України. 2018. № 2 (35). С. 113–120.
14. Поліщук І.І., Гудима Н.В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємства. Економіка та управління підприємствами. 2017. № 20. С. 514–517.
15. Репіна І. М., Гончар А. В. Інтелектуальний капітал у процесах діджиталізації підприємницької діяльності. Вісник Хмельницького національного університету 2020. № 6. С. 63-68.

9. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.kmu.gov.ua>
3. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.minregion.gov.ua/>
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіс реформ Кабінету Міністрів України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ta-organi-vladi/ofis-reform-kabinetu-ministriv-ukrainu>